

NACIONALINĖ LOTYŅŲ KALBOS IR ANTIKOS KULTŪROS OLIMPIADA
2026 m.

Pirmus – antrus metus besimokantiems moksleiviams

Užduočių atlikimo laikas 2 val.

dalyvio vardas, pavardė

mokyklos pavadinimas

Maksimalus taškų skaičius 85

Vertinimas:

TEKSTAS.

Dē pugnā Marathōniā

In magnō perīculō ōlim urbs Athēniēnsium fuit. Prīmō Persārum bellō, quod (*kuris*) fuit decem annīs ante victōriam partam **apud** Salamīnem, Dārēus, rex Persārum, **cum** magnīs cōpiīs **in** Atticam invāsīt. Exercitus Graecōrum parvus erat, ducēs autem perītī. **Inter** ducēs Miltiadēs prūdentiā īnsīgnis fuit. Apud Marathōnem plānitiēs erat ibique (*ir ten*) Athēniēnsēs **contrā** Persās pugnāvērunt. Victōria Graecōrum certa fuit. Victōrēs laetī, sed nōn superbī erant. Miltiadēs cōnsilium convocāvit et dīxit: „Statim nūntium domum (*namo*) mittere dēbēmus“. Phīdippidēs celerrimus cursor apud Athēniēnsēs fuit. Eī (*jam*) dux imperat: „Properā Athēnās, nam Persae urbem **sine** praesidiō relictam capere possunt. Incolae parātī esse dēbent urbem dēfendere“. Phīdippidēs paucīs hōrīs iter longum perēgit et in forum Athēnārum advēnit clāmāvitque: „Victōria nostra est!“ Tum corruit labōre cōnfectus.

Dārē|us *ir* Dārī|us, ī *m* Darėjas; Miltiad|ēs, is *m* Miltijadas; Phīdippid|ēs, is *m* Feidipidas;

Salam|īs, īnis *f* Salaminas *sala tarp Atikos ir Argolidės*; Marathōn, is *m* Maratonas, miestelis Atikos rytinėje pakrantėje;

Athēniēns|ēs, ium *m* atėniečiai; Pers|ae, ārum *m* persai

apud (+ acc.) pas, prie, ties	laet us, a, um linksmas, patenkintas
cap io, ere; cēpī, captum užimti	mitt o, ere; mīsī, missum (pa)siųsti
celer, is, e greitas; celerrimus greičiausias	nūnti um, ī <i>n</i> žinia; nūnti us, ī <i>m</i> pasiuntinys, žinianešis
cert us, a, um tikras, užtikrintas	ōlim kitados
clām o, āre, āvī, ātum šaukti, sušukti	parāt us, a, um pasirengęs, pasiruošęs
cōnfc io, ere; fēcī, fectum nualsinti, nuvarginti, išsekinti; labore confectus nuovargio išsekintas	par io, ere; peperī, partum <i>čia</i> pasiekti, laimėti; victoria parta pasiekta pergalė
cōnsili um, ī <i>n</i> pasitarimas	perag o, ere; ēgī, ātum atlikti, <i>čia</i> įveikti (kelia)
convoc o, āre, āvī, ātum sušaukti, sukviesti	perīcul um, ī <i>n</i> pavojus
cōpi a, ae <i>f pl.</i> (karinės) pajėgos, kariuomenė	perīt us, a, um patyręs, įgudęs
corru o, ere, ī (par)griūti, (par)kristi	plāniti ēs, ēī <i>f</i> lyguma
cursor, ōris <i>m</i> bėgikas	possum, posse, potuī galėti, possunt <i>pl. 3</i>
dux, duc is <i>m</i> vadas, karvedys	praesidi um, ī <i>n</i> apsauga
exercit us, ūs <i>m</i> kariuomenė	proper o, āre, āvī, ātum skubėti
hōr a, ae <i>f</i> valanda; paucīs hōrīs per keletą valandų	prūdenti a, ae <i>f</i> įžvalgumas, nuovoka
imper o, āre, āvī, ātum įsakyti, liepti	pugn o, āre, āvī, ātum kovėsi, kovojo
īnsign is, e (+ abl.) ženklus, žymus, išsiskiriantis (kuo)	relict us, a, um paliktas
invād o, ere; vāsī, vāsum įsiveržti	statim tuojau pat, nedelsiant
iter, itiner is <i>n</i> kelias	superb us, a, um pasipūtęs, besipuikuojantis
	ven io, īre; vēnī, ventum ateiti, atvykti

A. TEKSTO SUPRATIMAS

1. Pabraukite teisingą atsakymą:

- i. Ante primum Persarum bellum Athenienses Persas apud Salaminem vicērunt. (a) verum (b) falsum
- ii. Persae in Atticam advenērunt et Athenienses contra eos pugnavērunt. (a) verum (b) falsum
- iii. Apud Marathōnem copiae Graecorum parvae erant. (a) verum (b) falsum
- iv. Miltiades erat dux prudens et perītus, sed superbus. (a) verum (b) falsum
- v. Phidippides erat nuntius celeritate insignis. (a) verum (b) falsum
- vi. Graeci victores superbi clamabant: „Victoria nostra est!“ (a) verum (b) falsum

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 6).

Suma:

2. Atsakykite į klausimus, pažymėdami teisingą atsakymą:

- i. Kada graikai laimėjo Salamino mūšį?
a) decem annis ante pugnam Marathoniam b) decem annīs post pugnam Marathoniam
- ii. Kokį mūšį laimėjo Miltijadas?
a) apud Salaminem b) apud Marathōnem c) apud Athenas d) nullam pugnam
- iii. Kas vadovavo persų kariuomenei irmajame persų kare?
a) Darēus b) Xerxes c) Miltiadēs d) Phīdippidēs
- iv. Kieno pajėgos buvo didesnės?
a) Atheniensium b) Graecōrum c) Miltiadis d) Persārum
- v. Kodėl reikėjo skubiai nunešti žinią Atėnams?
a) nam victoria non certa erat c) nam Persae Athenas invasērunt
b) nam Athenae sine praesidio relictae erant d) nam Athenienses victoriā laeti erant
- vi. Kaip greitai buvo nunešta žinia?
a) olim b) statim c) paucis horis d) per decem annos
- vii. Kur mirė Feidipidas?
a) in itinere c) in bellō Marathoniō
b) in foro Athenārum d) in pugnā Marathoniā

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 7).

Suma:

3. Atsakykite į klausimus lotyniškai.

- i. Ubi planities erat? Apud Marathonem
- ii. Quis erat dux Atheniensium? Miltiades
- iii. Quis erat rex Persarum? Dareus
- iv. Quis inter duces vir maximae prudentiae erat? Miltiades
- v. Quis de victoria parta Atheniensibus nuntiavit? Phidippides

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

4. Atsakykite į klausimus lietuviškai.

- i. Kada įvyko Maratono mūšis? (nurodykite dvi laiko aplinkybes)
a) Pirmojo karo su persais metu.
b) Dešimt metų prieš Salamino mūšį.
- ii. Kas buvo graikų vadas ir kuo jis pasižymėjo? Miltijadas pasižymėjo nuovoka.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 3).

Suma:

B. GRAMATIKA

1. Atsakykite į klausimus, pasirinkdami teisingą variantą.

i. Posakis *in Atticam* atsako į klausimą:

- a) quando? b) ubi? c) quo? d) quo modo?

ii. Posakis *prīmō Persārum bellō* atsako į klausimą:

- a) quando? b) ubi? c) quo? d) quo modo?

iii. Daiktavardžiai *victoria* ir *prudentiā* skiriasi:

- a) skaičiumi b) gimine c) linksniu d) linksniuote

iv. Daiktavardžiai *incolae* ir *Persae* skiriasi:

- a) gimine c) skaičiumi
b) niekuo nesiskiria d) linksniuote

v. Veiksmažodžiai *invāsērunt* ir *pugnāvērunt* skiriasi:

- a) skaičiumi b) asmeniu c) laiku d) asmenuote

vi. Veiksmažodžio *erat* laikas yra:

- a) praesens b) imperfectum c) futurum d) perfectum

vii. Sakiniuose *Exercitus Graecorum parvus erat, duces autem periti* ir *Inter duces Miltiades prudentia insignis fuit* žodis *duces*:

- a) skiriasi linksniu c) skiriasi skaičiumi
b) skiriasi linksniuote d) yra tos pačios formos

viii. Sakinyje *Phidippides paucis horis iter longum peregit* žodis *iter* yra:

- a) sg. Nom. b) sg. Acc. c) pl. Nom. d) pl. Acc.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 8).

Suma:

2. Perrašykite sakinius esamuju laiku (pakeiskite veiksmažodžių laiką, palikdami tą patį skaičių).

Pvz., *Persae cum magnīs cōpiīs in Atticam invāsērunt* (**invadunt**).

In plānitiē Marathōnia Athēniēnsēs contrā Persās pugnāvērunt (**pugnant**). Victōria Graecōrum certa fuit (**est**).

Miltiadēs cōsilium convocāvit (**convocat**). Phīdippidēs paucīs hōrīs iter longum perēgit (**peragit**) et in forum

Athēnārum advēnit (**advenit**).

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai įrašytą žodį 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

3. Suraskite tekste ir įrašykite po vieną nurodytos formos veiksmažodį

praesens indicativi activi, sg.	<u>imperat, est</u>
praesens indicativi activi, pl.	<u>debemus, debent, possunt</u>
imperativus	<u>propera</u>
infinitivus	<u>mittere</u>

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai įrašytą veiksmažodį 1 taškas (daugiausia 4).

Suma:

4. Su koku linkniu vartojami tekste pažymėtieji prielinksniai? Įrašykite daiktavardį ir būdvardį (jei toks yra), kurį jie valdo. Žodžių junginius išverskite.

ante	acc.	victoriam partam	prieš laimėtą pergalę
in	abl.	<i>magno periculo</i>	<i>dideliame pavojuje</i>
apud	acc.	<i>Salaminem</i>	<i>prie Salaminą/ ties Salaminu</i>
cum	abl.	<i>magnis copiis</i>	<i>su didelėmis pajėgomis</i>
in	acc.	<i>Atticam</i>	<i>į Atiką</i>
inter	acc.	<i>duces</i>	<i>tarp vadų</i>
contra	acc.	<i>Persas</i>	<i>prieš persus</i>
sine	abl.	<i>praesidio</i>	<i>be apsaugos</i>

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai užpildytą eilutę 2 taškai (daugiausia 14).

Suma:

C. LOTYNIŠKI POSAKIAI. ŽODYNAS

1. Parašykite šių žodžių reikšmes. Pakeitę vieną raidę, įrašykite naują lotynišką žodį, kurio lietuviška reikšmė pateikta paskutiniame stulpelyje.

munus	<i>pareiga</i>	<i>murus</i>	siena
urbi	<i>miestui</i>	<i>orbi</i>	pasauliui
mater	<i>motina</i>	<i>pater</i>	tėvas
carus	<i>brangus</i>	<i>rarus</i>	retas
bovi	<i>jaučiui</i>	<i>Iovi</i>	Jupiteriui

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai užpildytą eilutę 1 taškas (daugiausia 4).

Suma:

2. Pabaikite sentencijas.

Quod licet Iovi, *non licet bovi*.

Carum, quod *rarum*.

Amicus verus rara *avis (est)*.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai užbaigtą ir išverstą sentenciją 1 taškas (daugiausia 3).

Suma:

3. Atsakykite į klausimus, pasirinkdami teisingą atsakymą.

i. Kuris iš šių posakių reiškia *karo priežastis, dingstis karą pradėti*?

- a) initium belli b) *casus belli* c) causa finalis d) causa capitis

ii. Kuris iš lotyniškų posakių reiškia *nuo pradžios*?

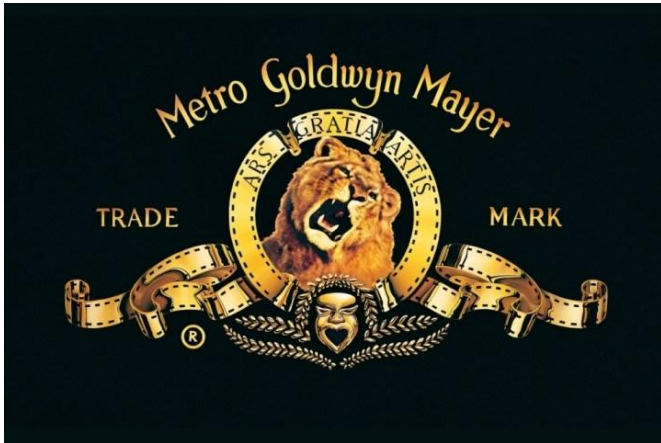
- a) *ab initio* b) ab antiquo c) ab urbe condita d) ab intra

iii. Kuris iš šių lotyniškų posakių reiškia, kad knygoje nenurodyti leidimo metai?

- a) sine loco b) sine cura c) sine odio d) *sine anno*

iv. Kuris iš šių lotyniškų posakių pataria saugotis šuns?

- a) carpe diem b) cave, ne cadas c) *cave canem* d) cave ne diem perdas

v. Ką reiškia JAV žiniasklaidos bendrovės Metro Goldwyn Mayer logotipe įrašytas moto *Ars gratia artis*?

- a) Menas meno malone
- b) Menas dėkoja menui
- c) Menas dėl meno
- d) Menas dėkingas menui

vi. Kokios valstybės moto yra *E pluribus unum*?

- a) Jungtinės Karalystės
- b) Jungtinių Amerikos Valstijų
- c) Jungtinių Arabų Emyratų
- d) Sovietų Sąjungos

vii. Ką jis reiškia?

- a) Iš daugelio – vienis
- b) Vienas už visus
- c) Visi už vieną
- d) Su daugeliu vienybė

viii. Įvairiuose bažnytiniuose įrašuose galite pastebėti santrumpą D.O.M., t. y. Deo Optimo Maximo. Ką jis reiškia?

- a) Dievas yra geras ir didis
- b) Gerasis Didysis Dieve
- c) Dievas yra geriausias ir didžiausias
- d) Gerajam Didžiajam Dievui

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 8).

Suma:

D. ANTIKOS KULTŪROS ŽINIOS

1. Ką reiškia posakis „tarp Skilės ir Charibdės“? (*pasirinkimas tarp dviejų blogybių*). Kuri iš jų, pasak Homero, pavojingesnė? Kodėl? *Charibdė, nes ji įsiurbia ir pražudo visus, o Skilė šešiomis galvomis pagriebė ir prarijo tik šešis Odisėjo bendrakeleivius.*

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą ir pakankamai išsamų atsakymą 3 taškai.

Suma:

2. Atsakykite į klausimus, pažymėdami teisingą atsakymą:

- i. Tekste sakoma, kad Feidipidas atbėgęs *in forum Athenarum*. Kokio graikiško žodžio atitikmuo yra lotyniškas *forum*?
- a) buleuterijas b) agora c) teatras d) areopagas
- ii. Salamino mūšyje graikų kariuomenei vadovavo:
- a) Temistoklis b) Miltijadas c) Mitridatas d) Periklis
- iii. IV–V a. visa Biblija buvo išversta į lotynų kalbą, o vertėjas vėliau paskelbtas katalikų Bažnyčios šventuoju ir vertėjų globėju. Kas jis?
- a) šv. Paulius b) šv. Augustinas c) šv. Tomas Akviniėtis d) šv. Jeronimas
- iv. Kuris iš šių dievų yra graikų, o ne romėnų?
- a) Faunas b) Erotas c) Kupidonas d) Amoras
- v. Koks romėnų karvedys užkariavo Galiją ir ją aprašė *Užrašuose apie Galų karą*?
- a) Pompėjus b) Cezaris c) Augustas d) Tiberijus

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

3. Parašykite šių graikų dievų lotyniškus atitikmenis, pvz., Dzeusas – Jupiteris:

Poseidonas – Neptūnas

Demetra – Cerera

Atėnė – Minerva

Arėjas – Marsas

Hermis – Merkurijus

Heraklis – Herkulis

Hera – Junona

Artemidė – Diana

Hefaistas – Vulkanas

Nikė – Viktorija

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 10).

Suma: